

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

1937

V aastakäik

Toimetaja A. ECKBAUM. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.

Toimetus ja talitus: Tallinn, S. Karja 2, pk. 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 3

M ä r t s

Kevadpühad tähistavad looduse ärkamist.

Meie vaimseid suundi ja seisukohti.

Nooruse aastate otsinguis, tormides ja tungides kujunevad vaated elule, suhtumine ülesannetesse ja inimestesse. Nooruse aastad on ettevalmistuse aastad mitte ainult igapäevaste tööülesannete ja praktiliste oskuste omandamise ja harjutamise mõttes, vaid eriti just hingeliste omaduste ja vaimsete võimete kujundamise osas. Mõistus, süda, vaim ja hing — need on mõisted, millest kõneldakse ja mida sagedasti kujutlusis piiritletakse, kuid milliste mõistete sügavam sisu jääb tavaliselt juurdlemata.

Et leida kindlamat tuge ja alust igasuguste raskuste vältimiseks, et leida seisukohta elus ja tasakaalu murrangulistel pöörete keerises, on vajaline püüda sügavamalt laskuda ka psühholoogiliste või hingeliste nähtuste ja elamuste tundmisele. Selleks on tarvilik tähelepanelikult uurida ja vaadelda hingelisi avaldusi iseeneste ja teiste juures, — milleks nii ja mitte teisiti. Ühesõnaga — meie vajame põhjalikumat analüüsi kõige selle kohta, mis meis on ja mis meid ümbritseb.

Peame olema teadlikud selles, et õnn sõltub ainult meist enestest, sest õnu pole midagi muud, kui alatine harjumus, kesk väliste ärrituste voolu hoida endas üleväl elu puhast leeki. Seepärast olgu meie eesmärgiks rikastada oma siseilma avarusi ja tõsta end teotahte ja vaimustusega.

Mitte hõljuda kui kõlkad tuules kord siia, kord sinna,

vaid et vallutada oma osa õnne, tuleb enesele võita vaimuvabadust ja seista kindlalt oma eesmärkide teekünnilisel.

Maanoorte liikumine on aastate kestel täieliku tunnustuse leidnud. Enam kui kümnetuhat maanoort töötab selle liikumise põhimõtete, ideoloogia, kasvatuse ja enesearenduse meetodi kohaslt. „Maanoored“ oma veergudel on jaganud tulusaid õpetusi ja väärtuslikke vaimseid üritusi; võites noorte tõeliku poolehoidu. Sellest seisukohast tahame vankumatult pidada kinni ka tulevikus. „Maanoored“ tahavad valgustada ka noorte mõttemaailma ja näidata tuleviku püüete teetähi-seid, õpetada, et noored üldjoontes teaksid oma rändtähe ajalugu ja tunneksid minevikku selles inimpõlvede ahelikus, milles igauks meist on üks lüli. Et meil oleks oskust ja võimeid leida õiget kohta ajas ning ruumis, teadmises, et inimese tõeline saatust pole mitte madal ja roomav elu, sest et see tingimata muutub saatuslikuks, vaid elu, mis on kiindunud õilsatesse elu edasikandvatesse püüetes-sesse, väärtustesse, mis avaldub mõistusena meie mõtlemises.

Peame olema teadlikud selles, et kui ühiskonnas on teostatud korda, arvestades mõistust ja õiglust, siis ainult niivõrd, kui võrd meie seda teostame oma töö ja kasvatusega.

Kuid vaimsus pole ükski arukus, vaid ka tundlikkus. Seepärast ongi mõistlik ja tarvilik kanda hoolt ka oma hinge väljaarendamise eest, teostada selle kaldu-vused, korraldada neid, kasutades arukalt loomingu jõudu, vallutades hinge selguse, mis sünnib saavutatud tasakaalust, mis on võit, kindel, harjumusepärane rõõm.

Et jõuda sellise kõrguseni, on vaja jälgida kõige mehisemate ja ausamate ees-ti iseloomude pärimust, —

mehist sisemist vabadust,

milles ühinevad aated ja julgus. Selle abil meie võime säilitada oma püstitasendi igasuguses olukorras. See maailmavaade on rahvaliku pärimusega vääramatu ja põline.

Maanoored, kelle hingedes leegitseb kindel rahvuse ja kodumaa armastus, kes südamega seotud kodutalu niitude ja nurmedega, teadke, et meie vaimu jõust ole-neb meie olemise põline saatust.

A. E c k b a u m.

Õhtu eha.

Õhtu eha haaras sülle
vanad talud, härmas kased.
Poetas nõrgudes kui vaske
kuugi poolik pilve põlle.

Väljal heitlesivad varjud
õhkusid veel roosas ehas.
Päikene see tulikeha
sõelus kulda pilve sarjus.

Rippus kuugi kumav saares,
taeva torgat tähetäpid.
Nagu hiigla kinnaskäpid
tukkus talu roosas lumes.

Pilve sule
kuldсед niidid pikki taevast.
Nagu laevast
väljusivad tähtetuled.

Eemal nagu hiigla raugad —
sinetavad hangepangad.
Vahelt võsa lookleb tee
äärde täpit talu tuled.

Üle roosa pilve lee
õhtu eha kudund loori.
Nagu kangast — kuuski noori —
lahti laotet seal poolteed.

Harald Suislepp.

Varajane köögivilj — kevadine ihaldatud eesmärk.

Vaja varakult sellele mõelda.

Maanoored, kellede üheks harrastatavaks tööalaks on tegutsemine aias, ei tohiks unustada kasutamast varasemaid taimekasvatuse võimalusi kevadel. Neid leidub mitmeid ja igaüks võib valida omale jõukohase neist.

Meie taluoludes varasemaid saake köögiviljadest saab soojades lavades kasvatades. See nõuab aga küllaldaselt oskust, vilumust ja rahalisi väljaminekuid, mida alati maanoortel ei ole käepärast. Algul võiks aga kasutada teisi käepärasemaid võimalusi, nagu näiteks köögiviljataimede ettevalmistamine toas vastavates kastides või potides, kust taimed külmade möödudes kasvukohale istutatakse ja neist varasemat saaki saadakse, kui otsekohe väljakülvatud taimedest.

Peale nimetatute mõjustavad veel varasemat saagi saamist:

1. Üldiselt lühemat kasvuaega nõudvate taimede kasvatamine. Siia rühma kuuluksid: pinati, redise, salati ja nuikapsa kasvatamine. Nuikapsas täidab suvel kaalika aset. Maitseainetest oleks soovitatav küljata juba varakult tilli mõnesse lillepotti, istutada samuti sibu-

laid ja ületalvehoitud peterselli juuri — toas neid kasvatades saab peagi värsked lehti kasutamiseks.

2. Varem valmivate sortide valik kevadpoolseks tarbeks. Harilikult ongi hinnakrjades eritletud varasemad ja hilisemad sordid, milliseid ainult tarvis arvesse võtta külviseemnete muutumisel. Tuleks, muidugi vähesemal määral arvesse võtta külviseemnete muretsemide sorte.

Käesolevas kirjutises tahaksin peatuda paari lihtsa võimaluse juures, millised sageli kasutamata jäetakse varase köögivilja saamiseks.

Üks selline võimalus oleks:

varase kartuli eelidandamine enne mahapanemist.

Töö iseenesest on küllalt lihtne, on vaid tarvis mõningaid asjaolusid silmaspidada paremate tagajärgede saavutamiseks.

1. Eelidandamisele pandud kartulid vajavad täielikku valgust. Pimedas ja hämaras kasvavad idud pikad ja elujõuetud, millised väljaviies kohe hävinevad. Vähemaarvulise talupere juures jätkub, kui umbes 100 kartulit va-

raseks tarbeks eelidandada. Selleks on hea kasutada kaste, suuruselt umbes 30×50×10 sm. Kasti põhjale võib asetada kiht niisutatud liiva, millele asetada kartulid korralikkude rividenä, et valgustuspeind suurem oleks. Niiske liiv hoiab kartuleid liigest närbumisest. Kaste tuleb hoida valges, soovitatav akna läheduses. Rohkema arvu kastide käsitamise korral võib neid asetada riulitele, milliseid saab asetada valguse allikale, aknale, lähemale. Kui on vaba mõni valge aknaga varustatud tuba, võib kartulid laduda ka ühekihiliselt põrandale, kui neid rohkemal arvul soovitakse eelidandada.

2. Eelidandamisel olevatel kartulitel paras temperatuur oleks 10—16 kraadi C.

3. Tähtis on aeg, kui kaua kestab eelidandamine. On mõningaid tähelepanekuid, millised lasevad oletada, et eelidandamine võiks kesta 2—3 nädalat.

4. Mahapanekul kasvukohale tuleb teha hoolikas mulda istutus. Idandatud kartul asetada mulda nii, et tärgranud idud ei murduks. Istutusstügvavus 5—10 sm. Sügavamale istutades väheneb mugulate arv kandvusel. Istutus peaks nii siis toimuma juba valmisküntud vagudele. Hilisemad hoolitustööd kartuli kasvama hakates on sarnased tavalise kartuli kasvatamisele. Ainult alul mulda istutades tuleks hoolitseda, et niiskust oleks mullas küllaldaselt.

Rabarberi varasemale kasvule meelitamine selle alalisel kasvukohal.

Rabarber juba oma iseloomult kuulub kevadiste, varakult saaki andvate, köögiviljade hulka. Teadlikult saab

selle saagiandvust veelgi varasemaks muuta. Mai algupoolel, kui rabarberil juba väikesed lehemügarad ilmuvad, on hea

asetada kasvavale põõsale tünn varjuku.

Selleks sobib hästi tsemenditünn, mille mõlemapoolsed otsalauad kõrvaldatud. Tünni asetame nii, et rabarberi põõsas jääb kasvama tünni keskele, külglaudadest varjatuna kevadiste külmade tuulte eest. Ööseks katta tünn ka pealt, õlgmati või kottidega, sest maikuus on just öökülmad taimekasvu suuremaks takistajaks, kuna päeval juba küllalt soe. Selliselt rabarberi põõsast varjates võib saaki saada 10—12 päeva varem harilikust ajast. Asjaolu, et taim võrdlem. vähe valgust saab, ei ole tähtis, sest varred millised toiduks tarvitame, on seda õrnemad ja mahlasemad.

Veel varakumalt saaksime saaki rabarberilt, kui kasutada peale tünni soojendusainena hobusesõnnikut. Sel juhul võiks rabarberi ajatamisega alata juba aprilli esimesel poolel. Tünni asetame nagu eelmiselgi juhul taimede kaitseks ja asetame tünni ümber umbes 30—35 sm paksuse kihi sõnnikut, seda veel pealt õlgedega kattes, et soojus kaduma ei läheks. Hobusesõnnik selleks otstarbeks ettevalmistamiseks tuleks varem 3—4 päeva suuremas hunnikus hoida, nagu lavasõnnik, et ta soojeneks ja põlemist algaks. Päeval, kui ilmad jahedad, võib tünnile asetada klaasitükid katteks, soojemate ilmadega päiksepaistelisel päevaldel hoida lahtiselt. Ööseks katta õlgmatiga või kottidega. Umbes kuu aja pärast saab põõsalt juba korralikku saaki.

Mari Kauri.

Maanoorte organisatsioon – tugevam noortekoondis Lätis.

Lätlased tõendavad, et nende maanoorteliikumise algeod ulatuvad Lätis juba enne maailmasõjaegsesse ajajärku, mil praegune riigijuht dr. K. Ulmanis oli Lätis 1910-aastal tegutsemas põllumajandusnõuandjana ja soovitas põllumeestel sisse seada lastele väike-

sed katselapid isetegevuse arendamiseks.

Töö võttis aga reaalse kuju alles siis, kui Läti Põllumeeste Keskseks tegi 1929. aastal maanoorte organiseerimise ja noorte isetegevusse rakendamise oma otsemaks ülesandeks. Sellest

ajast peale algab Lätis elujõuline maanoorteliikumine, millest on pooletoosina aasta jooksul nüüd väljakujunenud suurem ja elujõulisem noorteorganisatsioon Lätis. Kui esimesel tegevusaastal 1930 tegutses Lätis 16 maanoorterit 211 liikmega, siis 1934. aastal oli 377 ringi 5846 liikmega.

Eriti hoogsaks ja elujõuliseks muutus Lätis maanoorteorganisatsiooni tegevus pärast 15. maid 1934, kui peaminister dr. K. U l m a n i s valiti Läti maanoorte üldjuhiks, ning praegu te-

Kuni 1935. aasta 15. aprillini juhitasid Läti maanoorterite tegevust provintside Põllumeeste Keskseitsid ja üleriikliku keskkohana Läti Põllumeeste Keskseits, siis sellest ajast peale võeti see tegevus üle eriseadusega Põllumeeste Keskseitsilt ja anti Põllutöökojale. Praegu tegutseb Põllutöökoja juures eriline maanoorte ja noorsookasvatustöö osakond, kes juhib maanoorteorganisatsioonide tööd kohalike maatulunduskonsulentide ja noorsootöö instruktorite kaudu.

Läti riigijuht K. Ulman hindab noorte tööd teenete märgiga.

gutseb Läti maanoorte organisatsioonis 807 noorterit 19.000 liikmega.

Kui esimesed maanoorterid organiseeriti enamikus põllumajanduslike ja üldhariduslike seitside juurde, siis esimesed kogemused näitasid pea, et paremaid tulemusi annab ringide tegevus koolide juures, soodustades koolitööd ja olles paremaks suhtlemise arendajaks kooli, õpetajate ja lastevanemate vahel, mispärast on viimasel ajal asutatud uued maanoorterid pea erandita koolide juurde, ning praegusest maanoorterite juhtidest on 90 % õpetajate hulgast.

Kohapeal tegutsevad iga algkooli piirkonnas maanoorte ringid, kellede liikmeteks on noored 9—21 aasta vanuses. Ringidel on noortest koosnev juhatus ja täisealine keskkohast määratud juht. Läti maanoorte organisatsioonis on kõik kõrgemad juhid alates ringivanema abist määratud keskkohast ning nende valimisel ei ole noortel võimalik oma arvamust avaldada.

Maanoorte üldjuhiks on praegune riigijuht president dr. K. U l m a n i s, sellele järgnevad alluvuselt Põllutöökoja esimees R. D z è r v e, noorsootöösakonna juhataja agr. J. A n d e r-

son ja maanoorteringide üldjuhataja agr. K. Kirsis. Viimane on ka ühtlasi Läti maanoorte kuukirja „Mazpulkis” toimetajaks, mille lugemine ja tellimine on kõigil liikmeil sunduslik.

Läti maanoorteringides toimub noorude peamiselt algkooliõpilased. Organisaatsioonidest tegutseb 95% algkoolide ja 5% gümnaasiumide ning eriseltside juures ja liikmetest on 85% õppivat noorsugu ja 15% kooli lõpetanud. Töö ja tegevuse korraldamiseks on liikmed jagatud kahte vanuse-gruppi: nooremad (9—14 a.) ja vanemad (15—21) tegevliikmed.

On huvitav, et Lätis maanoorteringid ei tegutse mitte ainult maal, vaid ka linnades ja alevites. Kuna linna ja alevite noortel ei ole kasutada maad, tegevvõimete tööd läbiviimiseks, siis püütakse seda saada lähedusest rentimisega. Liikmete vastuvõtmine organisatsiooni on seotud suurte traditsioonidega ja vastuvõtmisel kõik liikmed vannutatakse.

Läti maanoorteringides toimub noorsoo kasvatamine: 1) riigikaitse huvides, 2) arendamises maa ja põllumajanduslikus vaimus võistluspõhimõtetel kodutalus teostatavate ülesannetega, 3) rahvuslike komete ja traditsioonide viljelemises ja 4) mitmekülgse enesearendamise tegevuses.

Talvine tegevus siirdub peamiselt võimlemise, spordi, rivi, kaitsevälise õppise, laskekunst ja rahvatantsude õppimisele ning õpiringides tegutsemisele.

Eri organisatsioonid töötavad koos maanoortorganisatsioonidega, nii õpetavad kaitseliidu instruktorid rivi, kaitsevälise küsimusi, ja spordiinstrktorid spordi küsimusi. Õpperingide töö korraldamiseks ja rahvatantsude õpetamiseks on Põllutöökojal ametis eri instruktorid ja õpetajad.

Suvine tegevus siirdub maanoorteringides peamiselt võistluse alusel kodutalus teostatavatele ülesannetele, kus tegutsetakse esijoones aiaviljade ja põllukultuuridega. 1935. a. suvel oli Läti maanoorteringide käes harida 248,6 hektaari suurune pindala, mis koosnes enamuses 50—100 ruutmeetri suurustest lapikestest, kus kasvatati peamiselt juur- ja aiavilju. Erilist tähelepanu vää-

rib ka arstirohutaimede kasvatamine ja marjaiaia eest hoolitsemine. Peale selle tegeles noortest 1224 otseselt kodumajanduse küsimustega ja 266 noort loomakasvatuse töötetevõtetega. Noorteringi liikmetele korraldati erilisi puutöökursusi 48 kohas 1103 osavõtjaga ja toiduvalmistamise kursusi 50 kohas, lisaks veel erilised kodukaunistamise kursused ja maanoorte nädal raadio-ringhäälingus, ning keskkohast anti igale ringile tasuta toetuseks 30-kõiteline käsiraamatukogu.

Läti maanoortorganisatsioonides on välja arendatud eriti maanoorte viievõistlused, milledest osavõtmine on kõigile ringiliikmeile sunduslik. Alul korraldatakse viievõistlusi maanoorteringides sealsete võistlejatega piirkonna võistlustele ja nende võitjatega üleriiklikudel maanoortepäevadel ja pidustustel.

Maanoorte viievõistlused toimuvad viies eriklassis ja kujutavad enestest grupp oskusvõimete võistlusi. Võistluse aladeks valitakse oskusvõimete tööd ning tegevused: 1) põllutöödest ja taimakasvatustest, 2) loomadega tegutsemisest, 3) kodumajandusest ja käsitööst, 4) spordist ja 5) vaimliste võimete alalt.

Kõik võistlustest osavõtjad jagunevad kahte rühma: 12—16 a. ja 16—21 a. vanused.

Peale lühiajaliste oskusviievõistluste ja tavaliste kodutalu-võistluste korraldatakse veel kestvaid viievõistlusi, mis vältavad 2—3 aastat ja kus võistlulejal noorel tuleb kodutalus majapidamises teha võistluse alusel mitmesuguseid uuendusi ja korraldusi viiel erialal.

Kõik Läti maanoored, nii poiss- kui ka tütarlapsed kannavad vormiroivasust ja auastmelisi eraldusmärke.

Kuna ringi juhtidest kuuluvad 90% õpetajaskonda, kellele on korraldatud maanoorteringide töö ja tegevuse korraldamiseks eriline täienduskursus ja keskkoha poolt on välja töötatud võrdlemise palju üksikasjalikke tööjuhiseid, siis annab töö ka küllaldaselt rahuldavaid tulemusi.

Mag. agr. End. V i n t.

Veskil.

Oi, see oli jälle tore päev!

Koorem ei olnud minnes kuigi suur. Osa kotte oli juba varem veskis. Ega mind muidu kaasa poleks võetudki. Sest kas mina siis kaua läbesin oodata! Pisike nina ja sõrmed külmas veskikojas lähevad ju helepunaseks, sest oli ju talv.

Veski, kuhu läksime isaga, paistis meile kojugi. Eriti hästi sügisel ja talvel, kui kaasik Kangru koplis oli lehtedeta. Tore oli, kuis ta ikka üht ja teist tiiba tõstis üle raagus koplimesa. Vaikseil ilmadel, kui veski seisis, oli pilt hoopis teistsugune. Siis paistis kas ainus tiib sambana puie vahel, või oli näha jälle kaks tiiba (kuidas ta parajasti juhtus jääma seisma). Need näisid just nagu mõne hirmus suure eluka sarved.

Nüüd ma pidin nägema seda elukat õige lähedalt ning isegi — seest.

Kuni tiigini küla keskel olin käinud juba varem. Sealt veel veidike maad mööda maanteed kiriku poole — puha võõrad majad, kaevud, ühe vinn toredam teisest — ning juba paistabki veski päris kohutavalt lähedal. Tiivad liiguvad vuhinal — Issand, kui madalalt! Ning tohutusuure toobrikujulise veskikere sisemusest kuuldub imelik nagin. Kõrge künnisega ukse! seisab keski mees, üleni valkjashall — saapad, püksid, müts ja nägu: ise tõmbab piipu.

Näe, see on mölder! seletab isa.

Sellest uksest, kus seisab mölder, me sisse ei pääse, kuna siit tiivad liiguvad mööda. Mölder kaob veski sisemusse, sulgedes ukse, enda

On öö.

*Taevas on selge, nähakse tähti,
sätendab linnutee vöö —
saabunud öö.
Kumendav kuu põikab pilvede vahel,
külmal, sätendab tähtede ahel,
vehklevad valguse käed.
taevasel teel.*

*Kumendav kuu
pilvetompudes tõttab.
Tähti ruttab
üle taeva tuliseil teil;
kuldkaarena kaovad
sügavusse vaovad —
tee lõpmatu...
Jääb kumama kuu.*

*Pröksub jää, kõmiseb maa
ja kõrguses tähti nii tuliseid otsata...
Nii tuliseid tähti
mis langevat nähti,
teel kumeral taevasta.
Pilved riivavad kuud,
tukuvad mustavad puud,
sätendab linnutee vöö...
On öö.*

Harald Suislepp.

järel. Kui me jõuame teispoelse ukse manu, ta seisab juba tolle künnisel peagu endises asendis.

Nüüd ta tuleb ja aitab tõsta isal kotid veskisse.

Ma piilun seni ringi. Vaevalt pistan välja pea veskikeha tagant, kui näen: tiib tuleb hirmsa vuhinaga mulle otse vastu. Laskun kummargile ja hakkan jooksuma isa poole. Viimane ja mölder on mind jälginud ja lohutavad nüüd nagu ühest suust:

Ära karda, poja, ega tiivad ei kuku pähe! Ainult ära sa mine nende ligi!

Vaatan tagasi. Nüüd need koletised on juba kaugemal. Silmitsen neid veidi terasemalt.

Jälgin üht tiiba. Nüüd ta oli maale lähedal. Kui nüüd võtaksin kinni tollest! Nüüd oleksin juba kaunis kõrgel, nüüd pea alaspidi ülal ja nüüd, oh tagasi maas. Mul pea hakkab käima ringi sellele mõeldes.

Vahepeal kotid on tõstetud sisse.

Läheme nüüd veskisse sooja! isa hüüab.

Taevas, milline maailm siin!

Keset ruumi tiirleb tohutusuur vurr — hammasratas. Selle kõrval kaks väiksemat tiirlevad veel kiiremini ja teevad hirmsat põrinat. Nende ümber neli suurt sammast, torusid, kange ja üle kõige valkjas tolmutate. Kusagilt nukast viib üles trepp.

Vaata nüüd, seletab isa, see suur võll tuleb ülalt veski peast; hammasratas ülal paneb käima selle. Ning siin all need kaks väiksemat hammasratast tiirutavad kive!

Aga kus need kivid siis on? küsin.

Kivid on teisel korral. Küll me hiljem läheme üles! Oi, tule sealt alt cemale: mölder viskab alla keti!

Isa tõmbas mu kõrvale. Ning kohe seejärel kukub kõlisedes alla tohutujäme raudkett. Isa köidab selle kottide ümber, suleb konksu, tõmbab pingule läbi lae lae rippuva nõorist silmuse ning ennäe, nüüd sünnib ime: kotid aegamisi liiguvad ülespoole, esmalt läbi laesoleva augu teisele korrale ning ikka kõrgemale.

Isa, kotid lähevad vastu lage!

— Pole viga, nad lähevad laest läbi! Ära aga mine alla: vaata kõrvalt!

Tõepoolest, nüüd on kotid päris ülal, lae all. Mis nüüd? Aga siis näen, kuidas just nagu iseendast avanuvad kaks luuki. Kotid tõusevad läbi avangu, ning kolinal luugid langevad tagasi kinni.

Lähme nüüd ruttu üles! ütleb isa ja võtab mu käekõrvale.

Teisel korral on kaks ilmatusuurt puust aami.

Mis nende sees on küsin.

— Vaat', nendes ongi kivid!

Me liigume veelgi ülespoole. Siin on suur, tühi tuba. Ainult too jäme võll küürib läbi keset põranda, ning selle kõrval üks naljakas kast. Ja — oi, siin on ju meie kotid!

Isa päästab valla keti nende ümbert, avab paelad ning kallab vilja sinna veidraste kasti. Pisike kastikene, kaks suurt kotti, ja ei suudagi täita! mõtlen endamisi. Ja näen siis, et kastis vili üha vajub.

Isa sellel kastil polegi põhja?

— Vaata, nüüd mölder tegi klapi alt lahti: nüüd vili kukub kolusse!

Vaatan: kast ongi tühi.

Läheme tagasi alla. Mölder askeldab teisel korral ühe suure aami man neist kahest.

Mölder võtab matti, isa seletab.

Kotid!

Nõnda hüütakse alt. Isa seab kotisuu kandilise puutoru ümber ja tõmbab lahti siibri. Heldekene, see on just nagu meie soojamüüri siiber!

Viivukese aja pärast mölder tuleb alla, pistab käe kotti, võtab välja: peol ilus valge jahu.

— Rohkem ei mäleta. Teel tagasi koju pärin veel kord isalt teatmeid kõige nähtu üle. Öhtul, kui põleb lamp ja ema ketrab linu, seletan talle, kuidas kotid lähevad ise läbi lae, kuidas mölder võtab matti, kuidas ta katsub jahu ja millise puuga ta kergitab kivi.

Mul on nüüd kõik selge, nagu oleksin käinud veskil! ema ütleb ja kohendab linakoonalt.

Roopi Hallimäe.

Maanoorterinõude tööülesandeid.

Noored väetuskatseid korraldama.

Suurem hulk maanoori saavad täiskasvades peremeesteks ning hakkavad oma majapidamisi iseseisvalt juhtima. Neile on suureks kasuks, kui nad juba noorelt õpivad ja omavad kasulikke teadmisi, tähelepanekuid ja kogemusi.

Palju teadmisi nõuab praegusel ajal kunstväetiste õieti ja tasuvalt kasutamine. Olgugi et kunstväetised on praegusel ajal vahendid, millede varal saake on võimalik hõlpsasti tõsta ja saaduste valmistamiskulu vähendada, ei või siiski öelda, kas need üldised reeglid ka iga talu oludes on maksvad.

Väetiskatseid näitavad: kas tasub maad üldse väetada, millised väetised on ühel või teisel maal vajalikud, kui suured väetise hulgad on tasuvad ja missugune külviaeg on kohasem.

Soovitakse katsete kaudu nende küsimustele õigeid vastuseid, siis peavad katsed olema ka kõigiti nõuete kohaselt rajatud.

Katselapid tulevad rajada maale, mis kogu maalale enam-vähem on sarnased, mitte aga mõnd paremat või

halvemat tükki väljavalida. Katselapideks võetav maaala olgu eelmisel aastal ühtlaselt haritud, seemendatud ja väetatud. Ka katselapi veeolud ja umbrohustus peavad ühtlased olema. On maa kallak, siis peavad kõik lapid pikuti kallakuse sihis olema, mitte aga mõned kõrgemal ja teised madalamal. Katselapid olgu võimalikult kaugemal metsast, puudest ja suurematest kraavidest, puudest ja suurematest kraavidest nendest ühekaugusel.

Katselapid olgu ühesuurused. Sobivamaks lapi suuruseks on 1 aar (100 ruutmeetrit). Sel puhul on hõlbus väetise määrased väljaarvestada. Peab hektarile andma 2½ kotti (250 kg) lõnda väetist, siis läheb seda aari suurusele lapile 100 korda vähem, s. o. 2½ kg seda väetisainet. Samuti on hõlbus ka saake arvestada; kui lapi saak korrutada 100-ga, siis saab teada hektaari saagi. Ei luba olud nii suuri katselappe rajada, võib üksiku lapi suurus olla ka 50 ruutmeetrit.

Täpsamate tulemuste saamiseks on soovitatav rajada katsed 2—3-korduses,

s. o. iga sama lapp kordub 2—3 korda. Lapid täpsalt väljamööta ja iga lapi nurgale liüia tugev 25—35 sm pikkune vai, kuhu peale kirjutada lapile antud väetus. Katsest teha paberile ka väike plaan, kuhu teisele küljele võib märkida kasvu perioodil tehtud tähelepanekud.

Väetisained iga lapi jaoks eraldi täpselt väljakaaluda ja võimalikult ühtlaselt väljakülida, tähele pannes, et ühe lapi võetist ei satuks üle piiri teisele lapile. Ennem väljakülvi väetis hoolega peenendada, et mitte suuremaid tükke poleks. Väetiste sisseäestamine sündigu nii, et väetised ühelt lapilt teisele ei saaks veetud.

Sobivamateks katseviljadeks on noortele kartul, juurvili ja hein, sest nende saake on hõlbus arvestada. Samuti lihtsamad on ka looduslike rohumaade väetamise katsed. Teravilja katseid on juba raskem arvestada, sest iga lapi saak tuleb eraldi peksta, mis tülikas, kuid hea tahtmise juures saab ka sellest üle.

Põllu seemendamise peab ka ühtlaselt toimuma, kartuli seemnemugulad valitagu võimalikult ühesuurused ja mahapanemisel olgu mugulate vahemaa ka võimalikult ühtlane (25 sm.). Juurvilja taimede vahemaa olgu ka 25—30 sm.

Edaspidised hoolitsemisetööd tehtagu ka õigeaegselt ja kõigil katselappidel ühtlaselt.

Saagi koristamisel ja kaalumisel peab väga täpne olema. Iga lapi saak tuleb eraldi kaaluda. On lappide saagid käes, siis võib neid omavahel võrrelda ja tulemuste kaudu ka vastavaid järeldusi teha, et kas tasub üldse maad väetada, kui kõrged väetise normid on veel tasuvad jne.

Muidugi ühe aasta tulemuste põhjal ei saa veel kindlaid järeldusi teha.

Missuguseid väetiskatseid korraldada!

Kõigepealt võib proovida, kas tasub üldse maad väetada. Selleks üks lapp jätta väetamata ja teisele anda täisväetus, (normad näitavad väetise kilogr. hektaarile). Ristikheinale — 200 kg. superfosfaati ja segafosfaati ja 150 kg. kaalisoola. Juurviljale — 400 kg. superfosfaati, 500 kg. kaalisoola ja 250 kg. lubi- või tsiiilsalpeetrit. Kartulile — 300 kg. superfosfaati, 200 kg. kaalisoola ja 200

kg. väävelhapu ammooniumi. Suiviljadele — 250 kg. superfosfaati, 150 kg. kaalisoola ja 100 kg. lubisalpeetrit. Taliviljadele sügisel — 250 kg. superfosfaati või segafosfaati ja 150 kg. kaalisoola.

Teiseks võib proovida kunstväetuse tugevust. Selleks üks lapp jätta väetamata, teisele anda $\frac{1}{2}$ eeltoodud väetuse normidest, kolmandale eelpool toodud normid ja neljandale pooletisekordsed normid.

Kolmandaks võib katsetada üksikute väetisliikide tarvidust. Selle üle selgusele jõudmiseks rajada viielapiline katse. Üks lapp jääb väetamata (O), teisele antakse täisväetus fosfori, kaali ja lämmastik. (PKN) (eelpool toodud normid); kolmas lapp saab kaali-fosfori väetuse (PK), ilma lämmastikut; neljas kaali lämmastik väetuse (KN), ilma fosforita ja viies fosfor lämmastikväetuse (PN), ilma kaalita. Ristikheina ja kaunviljade juures, kus ilma lämmastikut läbi saab, aitab neljast lapist O, PK, P, K. (O-väetamata, P-superfosfaat, K-kaalisool, N-lämmastikväetis). Kui katsete tulemusi võrreldes on näit. ainult kaali ja lämmastikku saanud lapi saak väiksem kui täisväetist saanud lapi saak, siis on fosforväetis tarvilik ja teda ei saa ära jätta. Ja kui teisi lappe võrrelda samuti täisväetist saanud lapiga, siis näeb kohe, kas on võimalik mõnda väetist ära jätta või ei.

Neljandaks võib proovida kevadist taliviljade pealtväetust. Ka siin jätta üks lapp väetamata, kuna teisele anda — rukkile 100 kg. tsiiilivõi lubisalpeetrit ja nisule 150 kg. tsiiilivõi lubisalpeetrit.

Viidandaks võib võrrelda segafosfaati ja superfosfaati. (Ristikheinale, taliviljadele ja niidule ning karjamaal) üks lapp jätta väetamata, teisele anda 200 kg. superfosfaati ja 150 kg. kaalisoola, kolmandale 200 kg. segafosfaati ja 150 kg. kaalisoola.

Kuudandaks võib katsetada looduslike rohumaade parandamist väetamise abil. Selleks üks lapp jätta väetamata ja teisele anda esimesel aastal 500 kg. segafosfaati ja 250 kg. kaalisoola. Järgmistel aastatel anda väetatud lapile 250 kg. segafosfaati ja 150 kg. kaalisoola.

E. Arro.

Tomati kasvatus talus.

Et saada varaseid tomateid, külvatakse seemneid sõnnikulavasse märtsikuu keskelt kuni lõpuni. Kui lava ei ole, siis tuleks seeme külvata toas asetsevasse madala laia kastisse või suuremasse potti. Muld — liivaga segatud kompostimuld. Seemned kuni idanemiseni hoitakse 15—18 kraadi R soojuses. Lava olgu vähemalt 15 kraadi R soe, toas hoitakse seemne külvikastid-potid ahju kapis, pealt klaasiga kaetult, et muld liiga ruttu ei kuivaks. Madalamas soojuses idaneb tomatiseeme korratult, s. o. järk-järgult. Kohe kui seemned idanenud, viiakse kastid-potid aknalauale, ja paari päeva pärast kõrvaldatakse klaas kastidelt-pottidelt. Taimed sirguvad valguse käes ja muutuvad roheli-seks. Mõne päeva pärast pikitakse nad ümber teise kasti või potti. Igale taimele antakse ruumi vähemalt 2 tolli. Kastid-potid hoitakse lõunapoolseil aknail ja kui muld kuivaks lööb, kastetakse toas seisnud leige veega. Tomatitaimede suuremaks kasvades, muutub neil varsti ruum kitsaks. Nüüd pikitakse neid kastidesse avaramalt, või istutatakse üksikult iga taim ühte potti, kolme või nelja-tollilisse potti istutatakse üks taim, kui pott on 5-tolliline, siis istutatakse kaks taim ühte potti. Potid-kastid hoitakse jällegi aknalaual. Kui aprilli-maikuul ilm soojeneb, viiakse nad välja lavasse; kui lava puudub, siis ka ilusa ilmaga maja lõunapoolse

seina äärde, kus neid välisõhu ja päikesepaistega harjutatakse. Kui ilmad ööseti veel külmad on, siis tuakse taimed ööseks sisse või kaetakse õlgmatidega külma eest.

Lavas on asi lihtsam: tomatitaimedel võetakse päeval aknad ära, neid ainult ööseti peale pannes. Pärast jäetakse aga aknad üsna ära, pannes neid peale ainult öökülmade puhul.

Tomatitaimed istutatakse välja mai lõpul või juuni alul, öökülmade möödudes. Koht võimalikult soe ja päikesepaisteline, vahed 60—80 sm. Igale taimele antakse tugi, mille külge taim seotakse. Suvel kasvades seotakse veel mõnikord ja murtakse-lõigatakse kõrvalharud-oksad ära. Esimene õiskobar annab juulikuul üksikuid punaseid vilju, peasaak on augusti-septembrikuul. Tomati viljad võetakse varre küljest varem ära, kui nad juba kollaseks löövad, ja hoitakse 15 kraadi R soojas ruumis, kus nad ühe kuni kahe nädala jooksul valmivad.

Kui aiamaa oli juba küllalt rammus, siis tomatile anda peamiselt kaali- ja fosforväetist. Suvel taimede kasvades valatakse neid rammuveega, võttes 1 liitri veele 1 gr. kaalit ja 1 gr. superfosfaati. Ühele perekonnale aitab 15—20 taimest. Sorte — Kondinered, Tuckswood, Premier ja teisi. J. K.

Viis ülesannet noortele karjamajanduse arendamiseks.

Ainult korralikkude pidamistingimuste ja otstarbekohase söötmise olemasolul arenevad elujõulised loomad, kes suudavad enam vastu panna ebasoodsate olukordadele ning on suutelised kõrgemat toodangut andma.

Sellest lähtudes tulevad pidamistingimused paremini korraldada, mis ei nõua suuri kulusid ja oskusi, vaid ainult ettevõtlikkust. Ka noored, kellel vähegi tahet, huvi ja ettevõtlikkust, tulevad sellega toime.

Väga palju soovida jätab lautade sisustus ja üldine ehitamine. Laudad on pimedad, rõsked, tihti külmad ja täi-

esti korraldamata. Loomad ei arene siin küllalt korralikult ja tulevad varem või hiljem karjast kõrvaldada kas puuduliku arenemise või mitmesuguste haiguse pärast.

1) Lauta tuleb valgust tuua. Senised väikesed augukesed seintes tulevad korralikkudeks akendeks ehitada, et enam päikest lauta pääseks. Aknad tulevad ehitada nii suured, et iga viieteistkümmne ruutmeetri põranda pinna kohta langeks üks ruutmeeter akna pinda. Suhe valgustuspinna ja põranda pinna vahel on 1:15. Noorkarja lautades 1:10.

Talv laudas.

Hein polutis sahisel, kõliseb kett,
kari sööb silmini toidus.
Selg, paigal seismisest roidun'd,
Sirgub rüü Bates soojendat vett.

Pikk videvik sügisest kevadeni,
väljas veel sügavad hanged.
Tuim valgus akendest langeb,
kanad otsivad sõnnikult kesvateri.

Laes põhuluuk haigutab tigated tuult,
tühjad on pääsukse pesad.
oh tuleks, tuleks ometi kevad,
pääseks kettidest kaelad ja tülpinud luud.

Frida Ulm.

2) Teiseks korraldamise tööks oleks korraldada õhuvahetuse siseseadmine, mis laudast söehappe rikka õhu välja viib. Õhuvahetuse teostamiseks tuleb teha laest läbi puutoru, mis kahe diagonaal vaheseinaga jaotatud nelja ossa. Ühest osast voolab värske õhk lauda, kuna vastas asuva osa kaudu voolab rikutud õhk välja. Avaused toru otsas on suletavad siibriga. Toru alumise otsa külge kinnitatakse ristlaud, mis hoiab külma õhu otse alla langemist. Külma ilma ja intensiivse õhu vahetuse puhul tulevad avauseid sulgeda. Lauda soojus püsigu 13—15 kraadi C piires. Soojuse säilitamiseks tulevad ukseid hästi tihedaks muuta ja laed sooja läbilaskmatuteks.

3) Igal sügisel ja kevadel teostada põhjalik lautade puhastamine. Igasugune prügi, tolm ja ämbliku võrgud seintelt ja laest ära pühkida, sest need on kohtadeks, kus arenevad meie loomade suurimad vaenlased — kärbsed. Lagede ja seinte puhastamine tuleb teostada ka teistel aegadel, kui seda tarvis.

4) Sügisese ja kevadise põhjaliku puhastamise järele tuleb läbiviia lautade lupjamine. Kõige paremini on võimalik seda teha pritsiga, mis viib lubjavedeliku kõikidesse pragudesse. Pintsel ei ulata seinaga pragudesse ja mustuse pesad jäävad püsima. Lubja-

vedeliku hulka võib segada ultramaariini või kreoliini.

5) Tähelepanu peab pöörama ka loomade puhastamisele. Sõnnikuga määratud loomi lüpses ei ole võimalik saavutada puhast piima. Piimasse langenud mustus muudab selle alaväärtuliseks ning meile maksetakse meiereides vähem kui esimese klassi piimast.

Loomade puhastamine tuleb teostada kaks korda päevas kas kahe harja või harja ja raudkammiga. Üksikute puhastamisvõtete kirjeldamine viiks siin pikale. Siin tuleks maa noortel korraldada veiste puhastamise oskuse omandamiseks kursusi, kus kontroll assistent või kohalik maatulunduse konsulent seda õpetab. Hiljem võib ringkorraldada oma liikmete vahelise veiste puhastamise võistluse, kus parimaiks osutunud osavõtjale antakse diplomid ja autasud. Ringi liikmed võivad osa võtta ka teiste organisatsioonide poolt korraldatud võistlustest.

Need on üksikud märkmed karjamajanduse alalt, mida suudavad noored oma kodutaludes teostada. Vanemad töötavad igapäevases töös ja neil on vaba aega vähe, kuid kaasnored, valmis-tage rõõmu oma kasvatajatele ja juhatajatele ning aidake neid nende töös jõukohaselt.

Aksel Muuga,

Ahja maanoorte ringi esimees.

Vastu vett ujuda on raskem kui pärivett ja et vastu vett ujuda, selleks peab olema tahtejõudu, iseloomu ja julgust. Aga kui kohustus seda nõuab ja kui meie oleme seda aru saanud, et sellega head teeme ja oma kohust täidame, siis võime seda teha julgesti.

KONSTANTIN PÄTS.

Maanoorteriringide tegevusest.

Ahja maanoorteringi tegevusest täitub 18. märtsil kalendri-aasta. Asutamiskoosolekule Ahja algkooli ruumi oli kogunenud 43 noort, kes kõik andsid lubaduse neljalehise ristikehina au sees hoidmiseks ning väärivate maanoortena töötamiseks, mida senini on kindlalt teostatud.

Tegevuses on terve rida õpinge ja tööühmi noorte eneste juhtimisel. Töötavad: näitering — 25 liikme osavõtul ringiliikme Erika Lehe juhtimisel; lauluring — 21 liikmega r-l, Elfriide Joonase juhtimisel; spordiring 14 liikmega Elmar Vardja juhtimisel ja muusika õping Johannes Toomsalu juhti-

Ahja maanoorteringi liikmespere.

Kokkutuleku kohana on jäänud püsima Ahja algkool.

Kogu ringi tegevuse juhtimine on noorte eneste käes.

Tegevust pidurdas liikmete ebaühtlane haridustase, sest algul kuulusid liikmeskonda kõik algkooli õpilased ning nende töö korraldamine nõudis palju vaeva ja hoolt. Pika korraldamistöö järele jõuti nii kaugele, et uue tegevusaasta alguseks olid liikmeskonnas kõik need noored, kes lõpetanud Ahja algkooli kuus klassi, vanadusega 14—19 aastate vahel. Praegu on liikmete arv 48.

Töörühmadest oleks nimetada: 1) keeduvilja kasvatuses töörühm esimehe Aksel Muuga juhtimisel; 2) koduümbruse kaunistamise töörühm Erika Lehe eestvõtul ja 3) taimekasvatustöörühm, mis haarab oma alla põldtaime ja heinakasvatuse.

Sisemise töö kõrval on aega pühendatud ka üldettekannete korraldamisele ümbruskonnas. Juul tegevusaastal esimesena korraldati 31. jaan. karskuspäeva puhul Ahja algkooli ruumes avalik õhtu, millest ümbruskonna rahvas väga elavalt osa võttis. Siin olid pandud tuleproovile ka noored.

Aksel Muuga.

Rõuge maanoored asutavad keelpillide orkestri.

Rõuge maatulundusklubi, kes senini vähe tegevust avaldanud, pidas püha-päeval, 28. veebr. oma üldkoosolekut. Koosolekul esines selgitava kõnega Rõuge mt. konsulent K. Mik k. Koosolek otsustas võtta klubi uueks nimeks „Rõuge maanoorterid” ja üle minna uuele normaalpõhikirjale.

Ringivanemaks valiti konsulent K. Mik k, kuna ringi juhatusse said: esimeheks Valter A i d, kirjatoimetajaks E. A i d, kassapidajaks Eduard R i n n e ja liikmeteks B. K r a s m a n n ja Joh. R a u d s e p p.

Käesoleva aasta töökavasse võeti: kodutalu ajaloo uurimine, 3-a. kodukaunistamise võistluse algatamine, ekskursionsiooni korraldamine, maanoorte suvi-

päevast osavõtmine, austusõhtute korraldamine, tegelike aiatöö, -loomakasvatuse, -puudeistutamise- ja arstiteadusliku kursuse korraldamine; igal liikmel tuleb esineda töökoosolekul ühe referaadiga.

Samal koosolekul korraldati ka töөрühmad. Üldse loodi järgmised rühmad: Esimest aastat ringis olijatele keeduvilja kasvatamise töөрühm, teistele: korraldamise, puukooli ja marjaiaia, väetis- ja sordi võrdluskatsete, käsitöö, spordi ja muusika töөрühmad Viimane töөрühm asutab keelpillide orkestri, mis töötab saada lootusandvaks ürituseks, sest rühmas on häid keelpillide mängijaid.

Adiste-Miiaste maanoorte edurikas tegutsemine.

Olles elujulisem organisatsioon übruskonnas, on Adiste-Miiaste maanoorte klubi viljakalt tegutsenud möödunud aastal. On korraldatud mitmekesiseid omavahelisi koosviibimisi ja pidusid. Vimaseist väärib esile tõstmist näitekohus lohaka taluperemehe üle. Suvel peetud suvepeol näitas omi võimeid võrkpalli meeskond, kes võitis kõiki ümbruskonna parimaid. Kodumaa tundmaõppimiseks korraldati ekskursionsioon Tartu ja selle ümbruskonda, samuti arenesid elavalt liikmete endavahelised külastusretked. Kodukaunistamise aktiivina korraldati värvimise ja tsemnttööde kursus. Viimasest oli osavõtt ennenägematult rohke. Samuti jätkata klubi asukoha kaunistamist ja omavahelisi töövõistlusi. R. A. järe-

mõjuna muudeti klubi raamatukogu avalikuks raamatukoguks, mille korraldamine on praegu käsil.

Uuel tegevusaastal otsustati senisest rohkemal määral kaasa tõmmata klubi tegevusse noori liikmeid ja neid jõukohaselt tööle rakendada. Samuti otsustati jätkata õpingulist tööd ja klubiasukoha kaunistamist.

Aasta üldkoosolekul valiti klubi juhiks tagasi senine kauaaegne juht, koolijuh. A. I v a s k. Samuti valiti tagasi senine klubi juhatus, kuhu kuulusid J. K o n s a n d, O. R a m m o ja A. H u r t. Revisjonikomisjoni valiti A. R a m m o, H. R a m m o ja E. K o n s a n d. Raamatukogu hoidjaks valiti A. H u r t.

Kuremaa maanoorterid

organiseeriti möödunud aastal Kuremaa kontrollassistendite kooli juurde, koondades enesesse 63 noort. Ringil tegutsesid kõneoskuse-, õpingi-, tööharrutamise, ajakirja toimetamise ja ühistegevuse harud. Ring rajas heinataimede vaatluslapi ja kolm liiget korraldas väetuskatsed juurviljadega. Aasta jooksul peeti 21 üld- ja töökoosolekut ning kolm juhatuses koosolekut. Ringil

ilmub oma ajakiri „Tuleviku Jõud”. Ringi tegevust juhib õpetaja mag. J. Nõu.

Sekretär S. Treier.

Härjanurme maanoorterid

on ainult aasta vana. Möödunud aastal liitus ringi 14 noort, kellest 6 liiget võistlesid kodutalus aiatöös juurvilja kasvatamiseks 36 aarilise pindalaga. Tegevuse arendamiseks peeti

13 töö- ja 5 juhatause koosolekut. Esimene tööaasta on aga annud paljugi õpetlikku.

Ringivanem **M. Kiis.**

Jõgeva maanoortering

on töötanud juba kaks aastat. Ringil praegu 35 liiget. Tegevus on mitmekesine, kuid seda takistab pidevalt ruumide puudus koosolekute pidamiseks. Tegutseni keeduviljade kasvatamise, mesinduse ja majapidamise küsimustega. Korraldati väetuskatseid timuti, rukki ja talinisuga. Ka rahvatantsude küsimust ei ole unustatud. Ringivanemaks on Jõgeva Sordikasvanduse talu valitseja agr. A. Oja, kes on eestis esimesi maatulundusklubide asutajaid ja nende tegevuse arendajaid.

L. Teder.

Laiuse Mõisavälja maanoortering

töötab 1930. aastast alates. Ringi liikmeteks on 23 ümbruskonna noort, enamuses algkooli lõpetajad. Kodutalus lahendasid tööülesandeid ainult osa liikmeid, tegeledes heinataimede liikide võrdlus- ja väetiskatsetega. Ringi tegevusele muutuvad päris hädaohlikuks sealsed alkoholi müügikohad. Praegu kavatsusel ühiselt raadio muretsemine, et kuulata riigitegelaste ja enesearenduskõnesid kui ka väärtuslikku muusikat.

Esimees **K. Jaama.**

Kivijärve algkooli maanoortering „Tuluke”

asutati möödunud aastal ning praegu on 26 liiget. Neist 19 liiget viis korralikult läbi kodutalus tööettevõtete võistlused juurvilja-, marja- ja kodujäneste-kasvatuses. Neli liiget korraldasid juurviljadega väetuskatseid.

Enesearenduseks ja küsimuste arutamiseks peeti 23 koosolekut ja 2 pidu.

Ringivanem **Elmar Aru.**

Kokora maanoorteringil

on seljataga kaheaastane tegevus. Ringil on 29 liiget. Hoogsalt tegutseni seemne-, köögivilja- ja juurviljakasvatuse küsimustega. Töötas ka käsitöörühm. Viis liiget korraldas ka väetis- ja kartulisordi võrdluskatseid. Liikmetel oli võistluse all 113-aariline pindala. Talvel korraldati küsimuste arutamiseks 15 koosolekut, näitekohus ja

4 pidu. Ühisettevõtetest saadi tulu 626 krooni. Ring võlgneb palju tänu algkoolijuhatajale K. Kaldarule vastutuleku eest.

Sekretär **Arm. Mäll.**

Kodavere Põllumeeste Seltsi maanoortering

on töötanud kuus aastat. Ringil on 31 liiget. Korraldati muu tegevuse kõrval kartuli ja juurviljade väetuskatseid 10 liikme poolt. Kodutalu tööettevõtete võistlustest võttis osa 17 liiget. Peale taimekasvatuse töötati ka mees- ja naiskäsitöö alal ja noortele oli võistluses 10 mesipuud ning 50 kodulindu. Ringil on 115 köiteline raamatukogu. Möödunud aastal peeti 20 üld- ja 12 juhatause koosolekut.

Ringivanem **Agu Raudmäe.**

Assikvere maanoortering

töötab 1932. aastast alates ning praegu koondab enese ümber 34 noort. Möödunud aastal peeti 20 töökoosolekut, kaks aktust, õhutuspäeva, põllumajanduslik kursus ning õppereis Lõuna-Eestisse. Ringil on oma kroonikaajakiri „Edu”. Ühiselt rajati heinataimede näitelapp. Üheksateist liiget korraldas kodutalus väetiskatseid põld- ja aedviljadega. Hoogsalt löödi kaasa ka kodukaunistuse hoogtöös.

Ringivanem **Erika Holst.**

Halliku maanoortering

on kaks aastat vana. Tänavu alustab kolmandat tegevusaastat. Ringil on 17 liiget. Möödunud aasta kodutalus lahendatavateks peamisteks ülesanneteks olid kartuli ja nisu sordi- ja nisu väetiskatseid. Talvine tegevus toimub ringiliikmete enesearenduses referaatide ettekandmises ja koosoleku juhatamise oskuse õppimises, milleks möödunud aastal korraldati 16 koosolekut. Hoogsalt töötab kaasa algkooli õpetaja Jakob Luka.

Esimees **A. Kaur.**

Jaanimõisa maanoorte klubil

on seljataga pooletosinane iga. Praegu on klubil 35 liiget. Peamine tegevus on suvel praktilisel alal. Kodutalus korraldatavatest tööettevõtete võistlusest võttis osa 22 liiget, 26-aarilisel pindalal, kus kasvatati nisu, porgandeid, kartuleid, lina, tomateid, kapsaid ja kaali-

kaid. Osal liikmetel on ka võistluses 170 kana, 12 kodujänest ja 6 mesiperet. Asjaajamiseks oli 7 juhatause, 2 üld- ja 4 erikoosolekut. Nüüd arutame eeloleva hooaja asju.

Ringivanem G. Oinus.

Kammeri maanoortering

tegutseb Tartumaal, Kodijärve vallas 1932. aastast alates. Ringil on 22 liiget, kellede hariduslik tase peaaegu kõigil piirdub algkooliga. Ringiliikmed tegutsevad suvel kodutalus võistlustöötetvõtetega kõögiviljakasvatuses, marja-aias, juurvilja- ja põldtaimede kasvatamises. Ka mesilaste pidamine on eriti huvitanud. Noortel on 7 mesiperet. Põlutaime all oli 16 aari. Tegutseti hoogsalt ka möödunud aastal kodukaunistamises, mida tänavu jätkatakse.

Tegevuse korraldamiseks peeti 10 juhatause, 7 üldkoosolekut, aktus, õpiringi koosolekuid, noorte-pidu ja õppereis. Ringil on lugemislauas kaks ajakirja ja 36 köidet raamatuid. Tegevuse heaks kordaminekuks aitab kaasa eriti Kammeri algkooli juhataja ringivanem Paul Sillaste.

Salme Käard.

Haaslava-Sillaotsa maanoortering

algas tegutsemist alles möödunud aasta kevadel. Ring on suutnud koondada enda ümber 27 liiget. Tegutsetakse muusika-, lava- ja kodutalus teostatavate töötetvõtete rühmades, kus noortel oiid võistluspindalad 30 aari. Eriline töö oli noortel kevadel Sillaotsa algkooli ümbruse kaunistamine ja heki istutamine. Ring on pidanud kaks juhatause ja üheksa üldkoosolekut. Nüüd kavade valmistamine järgmiseks aastaks.

Ringivanem V. Parisalu.

Võnnu Noorte Maatulundusklubi

töötab siinse ümbruse arendajana ja noorte koondajana juba 1930. aastast alates. Klubil on praegu 42 liiget. Möödunud aastal peeti 12 juhatause ja 7 üldkoosolekut. Korraldati noorte-päev, tegutses õpiring ja peeti 6 pidu. Kodutalus teostatavatest ülesannetest on noori eriti huvitanud kõogi- ja juurvilja- ning heinakasvatus, mille all oli 27 aari. Ka linnukasvatusel on jalad all. Noortel oli 72 kana. Jänestega alati, praegu ainult kaks. Huvi äratasid

ka võrdluskatsed kartulisortidega. Ringi kassa läbikäik ulatub 363 kroonini.

Ringivanem V. Kütt.

Rõhu maanoorteringil

Tartumaal on tgevuse esimene aasta seljataga. Ringil on 15 liiget, neist 10 tegutses kodutalus suviste töövõistlusülesannetega, 400-aarilisel pindalal kõögivilja kasvatuses. Tegutseb laulukoor, näitetrupp ja tantsutrupp. Möödunud aastal peeti kaks juhatauseja kaheksa üldkoosolekut. Ringi tegevust soodustab eriti koolijuhata ringivanema A. Pasti energiline kaasabi.

M. Kerge.

Kärevere maanoortering

töötab kolmandat aastat Kärevere Rahvamaja Seltsi juures. Ringil on praegu 45 liiget. Möödunud aastal korraldati väetiskatseid ja erikultuuride võistluskasvatamist 80-aarilisel pindalal, peamiselt kõögivilja-, söödajuurvilja ja kanepikasvatuses.

Tegevuse arendamiseks pidas juhatus 5 koosolekut ja ringiliikmete pere-tervikuliselt 24 koosolekut.

Ringivanem H. Kruus.

Tartu-Roela maanoortering

tegutseb tänavu teist aastat. Möödunud aastal liitus ringi 24 noort, enamuses algkooli lõpetajad. Neist pooleld teostasid kodutalus võistluse alusel töötetvõteteid kõögivilja- ja seemnekasvatuses. Töötas ka käsitöörühm. Noortest, 14 liiget, korraldas väetiskatseid talirukki pealtväetusega, seemne- ja kõögiviljaga. Ring pidas möödunud aastal enesearenduseks seitse üldkoosolekut ja tegevuse korraldamiseks viis juhatause koosolekut.

Ringivanem R. Aun.

Torma Põllumeeste Seltsi maanoortering

algas tegevust möödunud aasta kevadel. Esimene aasta toimub organiseerimise tähe all. Ringil on praegu 44 liiget. Peamine tegevus toimus ühiselt enesearenduseks kooskäies, milleks peeti 5 üldkoosolekut. Kodutalus oli 10 liikmel katsed, millest erilist huvi äratasid sojaoa kasvatamise katsed.

Ringivanem H. Sarapu.